

รายวิชาคณิตศาสตร์

รหัสวิชา ค16101 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

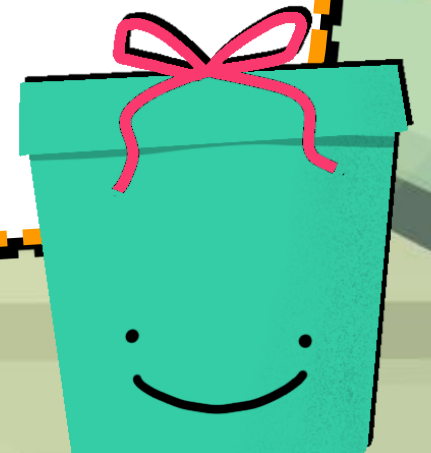
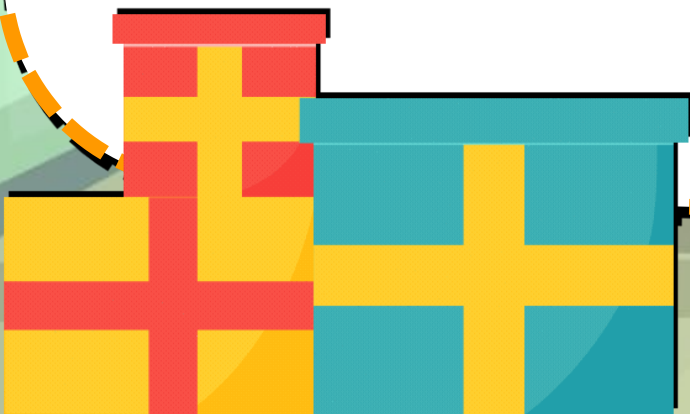
เรื่อง ตะลุมพืด ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตร
หรือความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติ
ที่ประกอบด้วยทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก (2)

ครูผู้สอน ครูทรงพล ลิ่มทรงธรรม

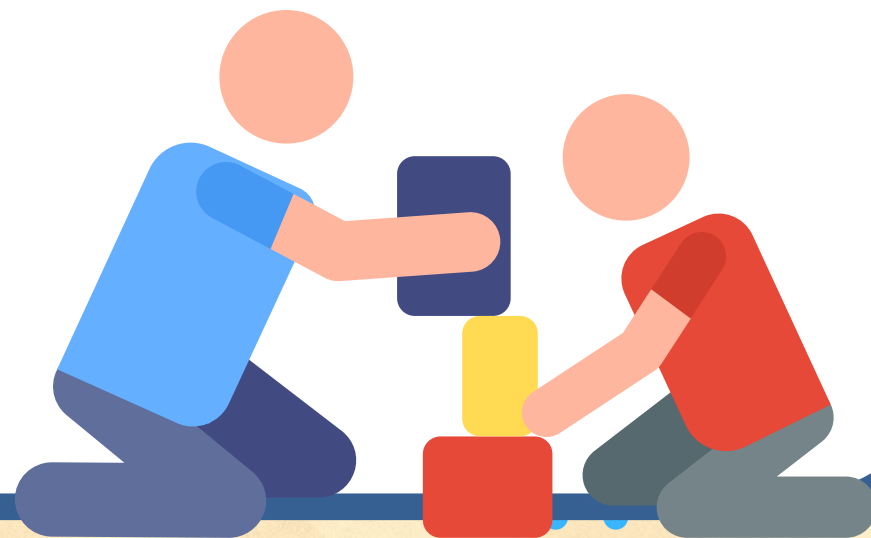

ตะลุมพุกโทษปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรหรือ
ความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติที่ประกอบด้วย
ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก (2)

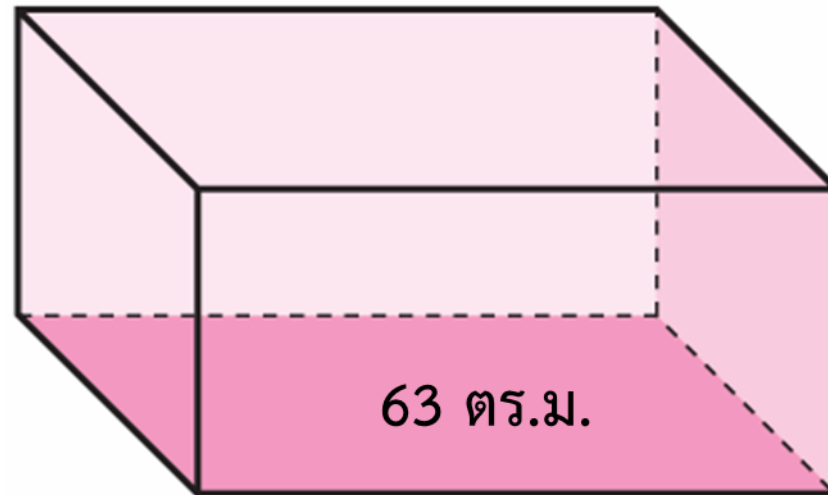

จุดประสงค์การเรียนรู้

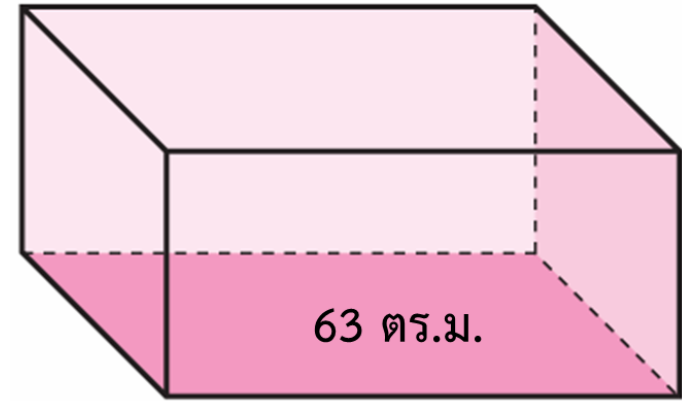
วิเคราะห์โจทย์ปัญหาเกี่ยวกับปริมาตรหรือความจุ
ของรูปเรขาคณิตสามมิติที่ประกอบด้วยทรงสี่เหลี่ยม
มุมฉากและแสดงวิธีทำได้

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่มีพื้นที่ฐาน 63 ตารางเมตร
และมีปริมาตร 504 ลูกบาศก์เมตร จะมีความสูงกี่เมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากมีพื้นที่ฐาน 63 ตารางเมตร
และมีปริมาตร 504 ลูกบาศก์เมตร จะมีความสูงกี่เมตร

กำหนด □ แทน ความสูงของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก
ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = พื้นที่ฐาน $\times$ ความสูง

$$\text{จะได้} \quad 504 = 63 \times \square$$

$$\text{หรือ} \quad 63 \times \square = 504$$

จากความสัมพันธ์ของการคูณและการหาร

$$\text{จะได้} \quad \square = 504 \div 63$$

$$\square = 8$$

ดังนั้น ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากมีความสูง 8 เมตร

หาปริมาตรของรูปเรขาคณิตสามมิติ
ที่สามารถแบ่งเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากได้อย่างไร

แบ่งรูปเรขาคณิตสามมิติให้เป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก จากนั้นหาปริมาตร
ของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากแต่ละส่วน แล้วนำมารวมกัน

เติมทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากให้รูปเรขาคณิตสามมิตินั้นเป็นทรงสี่เหลี่ยม
มุมฉากใหญ่ หาปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่และปริมาตรของ
ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม แล้วนำปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่ลบด้วย
ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม

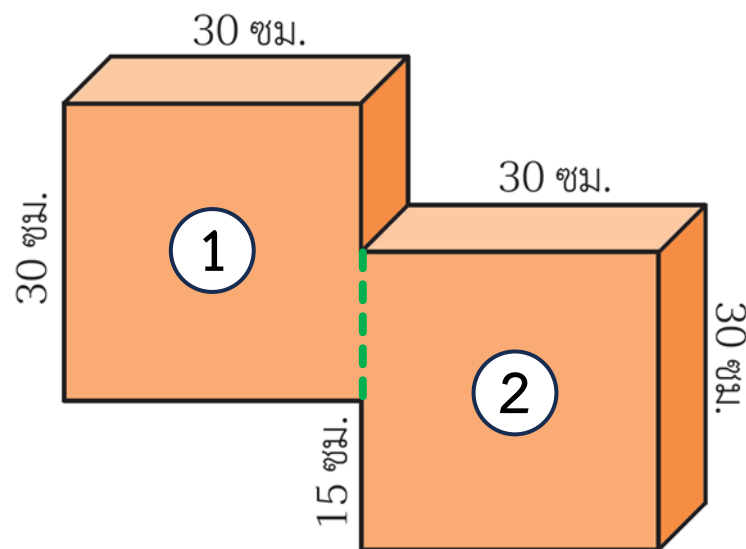

หาความจุของรูปเรขาคณิตสามมิติ
ที่สามารถแบ่งเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากได้อย่างไร

แบ่งรูปเรขาคณิตสามมิติให้เป็นทรงสี่เหลี่ยม
มุมฉาก จากนั้นหาความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก
แต่ละส่วน แล้วนำมารวมกัน

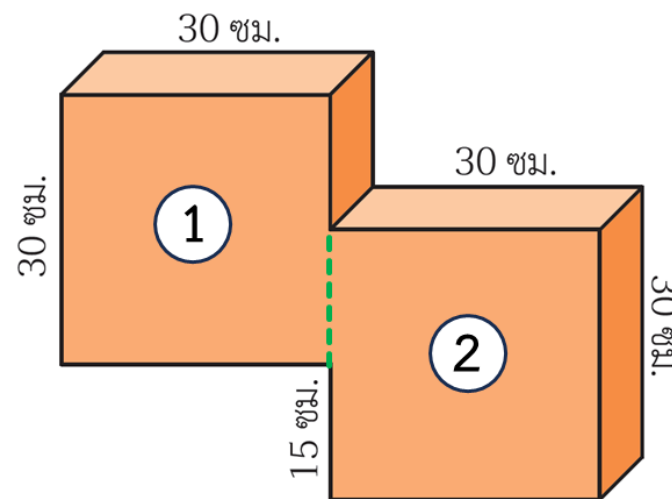

ช่างก่อสร้างใช้ปูนผสมเสร็จทำแผ่นปูทางเดินเป็นรูปเรขาคณิตทรงตัน
ที่มีลักษณะและขนาดดังรูป จำนวน 200 แผ่น ใช้ปูนผสมเสร็จทั้งหมด
1.8 ลูกบาศก์เมตร แผ่นปูทางเดินแต่ละแผ่นหนากี่เซนติเมตร

ช่างก่อสร้างใช้ปูนผสมเสร็จทำแผ่นปูทางเดิน
เป็นรูปเรขาคณิตทรงตันที่มีลักษณะและขนาดดังรูป
จำนวน 200 แผ่น ใช้ปูนผสมเสร็จทั้งหมด
1.8 ลูกบาศก์เมตร แผ่นปูทางเดินแต่ละแผ่นหนา
กึ่งเซนติเมตร

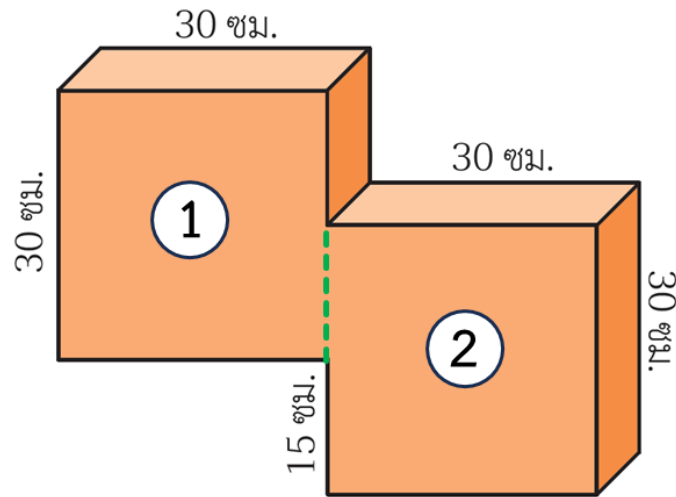

วิธีทำ เนื่องจาก 1 ลูกบาศก์เมตร เท่ากับ 1,000,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร

แสดงว่า 1.8 ลูกบาศก์เมตร เท่ากับ $1.8 \times 1,000,000$

$= 1,800,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

แผ่นปูทางเดิน 200 แผ่น มีปริมาตร 1,800,000 ลูกบาศก์เซนติเมตร

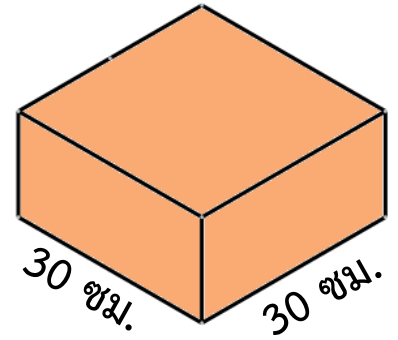
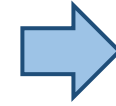
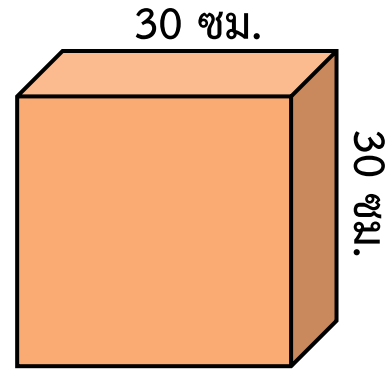

แผ่นปูทางเดินแต่ละแผ่น มีปริมาตร $1,800,000 \div 200 = 9,000$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

แบ่งแผ่นปูทางเดินเป็น 2 ส่วน มีขนาดเท่ากัน จะได้ ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ① และส่วนที่ ②

มีปริมาตรเป็น $\frac{1}{2}$ ของปริมาตรของแผ่นปูทางเดิน 1 แผ่น

ดังนั้น ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากส่วนที่ ① และส่วนที่ ② มีปริมาตร $\frac{1}{2} \times 9,000 = 4,500$ ลูกบาศก์เซนติเมตร

กำหนด □ แทน ความหนาของแผ่นปูทางเดิน

ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = ความกว้าง × ความยาว × ความสูง **หรือความหนา**

$$\text{จะได้} \quad 4,500 = 30 \times 30 \times \square$$

$$4,500 = 900 \times \square$$

$$\text{หรือ} \quad 900 \times \square = 4,500$$

จากความสัมพันธ์ของการคูณและการหาร

$$\text{จะได้} \quad \square = 4,500 \div 900$$

$$\square = 5$$

ดังนั้น แผ่นปูทางเดินแต่ละแผ่นหนา 5 เซนติเมตร

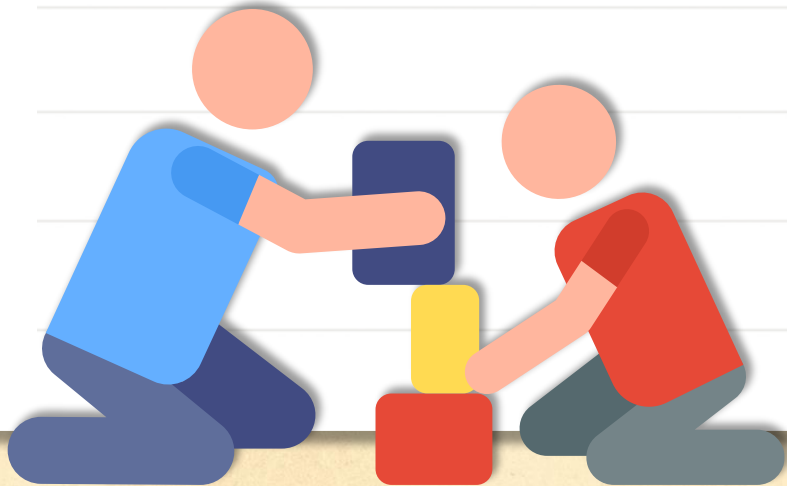
ตอบ ๕ เซนติเมตร

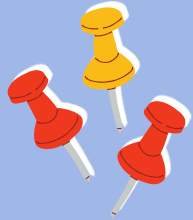

สนุกคิด...

สนุกทำ

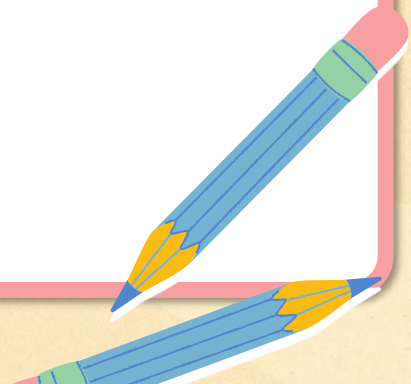
คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

1. ครูแบ่งนักเรียนเป็นกลุ่ม กลุ่มละ 3-4 คน แจกกระดาษ ฟลิปชาร์ต
2. ครูเดินดูนักเรียน ให้คำแนะนำ และตรวจสอบความถูกต้อง

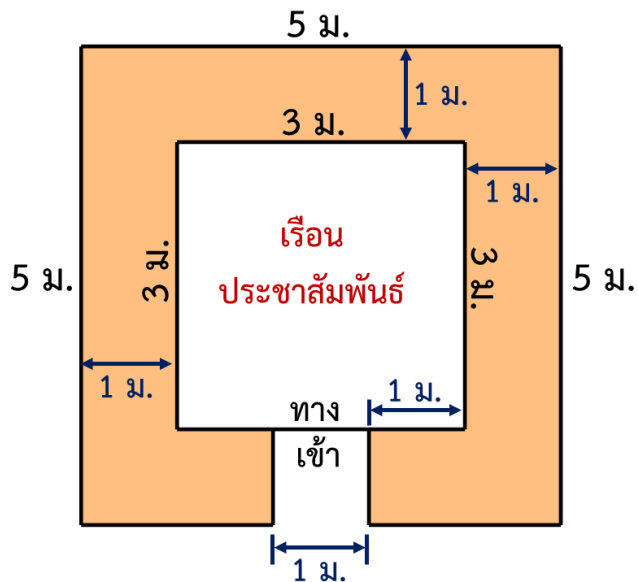

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

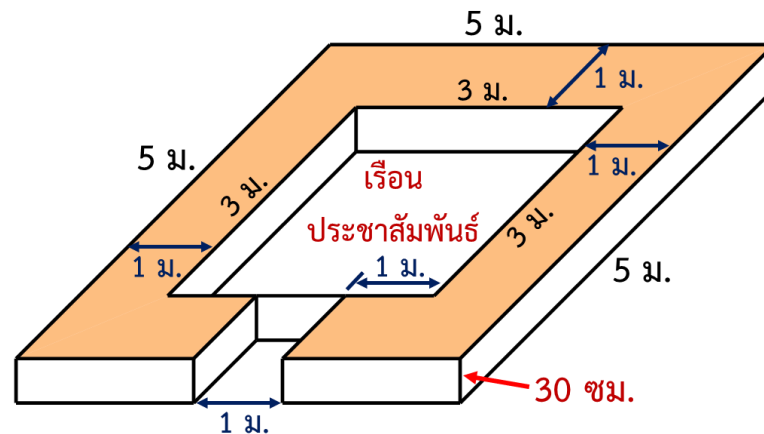
1. ให้นักเรียนร่วมกันวิเคราะห์ โจทย์ปัญหาและแสดงวิธีหาคำตอบ
2. เมื่อทำเสร็จร่วมกันตรวจสอบความถูกต้อง

แผนผังเรือนประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียนแห่งหนึ่งมีลักษณะและขนาด ดังรูป

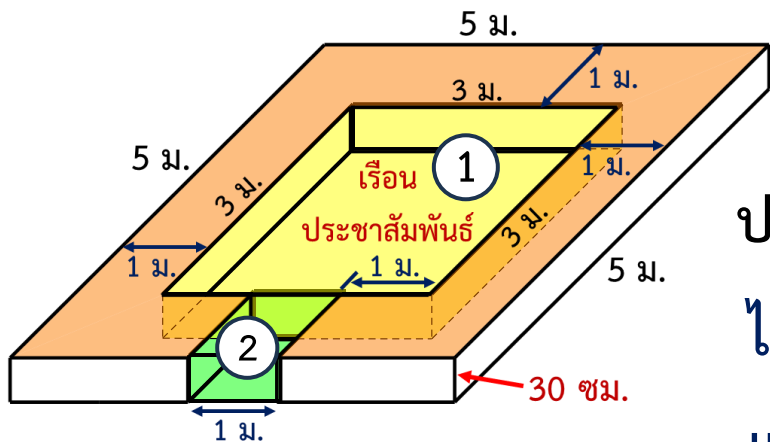

โรงเรียนต้องการถมดินบริเวณที่แรเงาให้สูงขึ้นมา 30 เซนติเมตร เพื่อปลูกต้นไม้ และเว้นทางเข้าเป็นรูปสี่เหลี่ยมจัตุรัสยาวด้านละ 1 เมตร ที่มีลักษณะดังรูป

โรงเรียนจะต้องใช้ดินกี่ลูกบาศก์เมตร

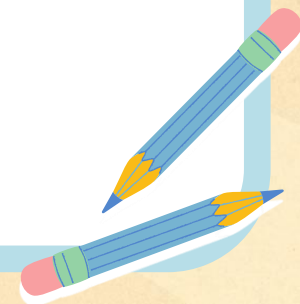

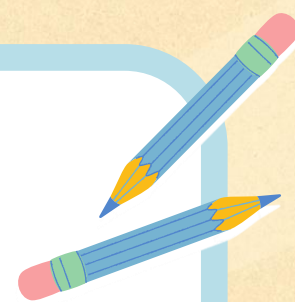
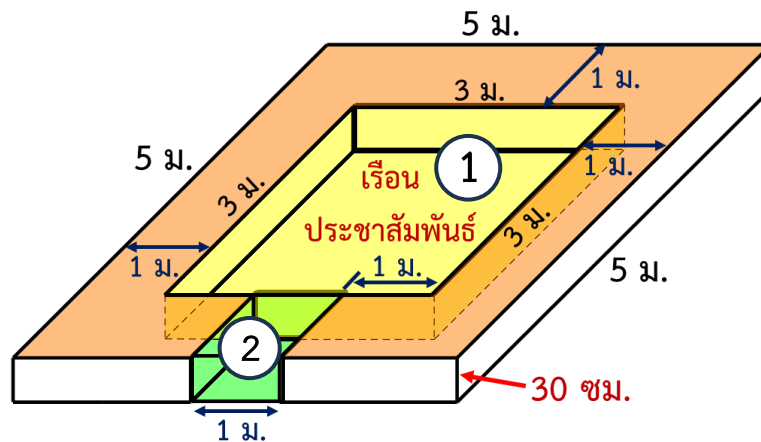
ปริมาณดินที่ถมทั้งหมด เท่ากับ ปริมาตรของรูปเรขาคณิตสามมิติ
 ไม่รวมกับบริเวณ เรือนประชิดผนังส่วนที่ ①
 และบริเวณทางเข้าส่วนที่ ②

วิธีทำ ปริมาตรของรูปเรขาคณิตสามมิติ = ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่
 - (ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ①
 + ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ②)

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่ มีความกว้าง 5 เมตร ความยาว 5 เมตร

และความสูง 30 ซม. เท่ากับ $30 \div 100 = 0.3$ เมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ① มีความกว้าง 3 เมตร ความยาว 3 เมตร
และความสูง 30 ซม. เท่ากับ $30 \div 100 = 0.3$ เมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ② มีความกว้าง 1 เมตร ความยาว 1 เมตร
และความสูง 30 ซม. เท่ากับ $30 \div 100 = 0.3$ เมตร

ปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก = ความกว้าง $\times$ ความยาว $\times$ ความสูง

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่มีปริมาตร $5 \times 5 \times 0.3 = 7.5$ ลูกบาศก์เมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ① มีปริมาตร $3 \times 3 \times 0.3 = 2.7$ ลูกบาศก์เมตร

ทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติมส่วนที่ ② มีปริมาตร $1 \times 1 \times 0.3 = 0.3$ ลูกบาศก์เมตร

จะได้ รูปเรขาคณิตสามมิติมีปริมาตร $7.5 - (2.7 + 0.3) = 4.5$ ลูกบาศก์เมตร

ดังนั้น ปริมาณดินที่โรงเรียนต้องใช้ถมทั้งหมด 4.5 ลูกบาศก์เมตร

ตอบ ๔.๕ ลูกบาศก์เมตร

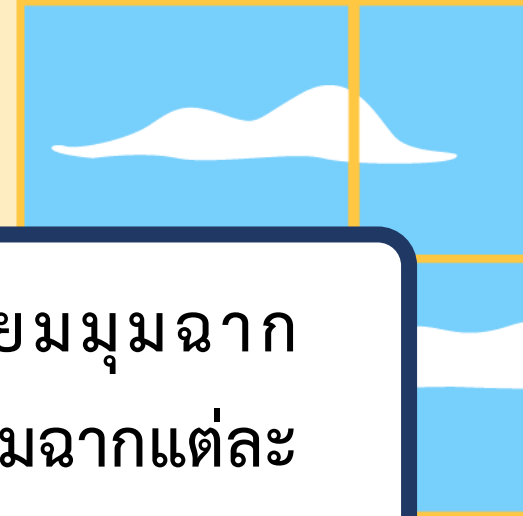

สรุปบทเรียน

จะมีวิธีหาปริมาตรหรือความจุ
ของรูปเรขาคณิตสามมิติได้อย่างไร

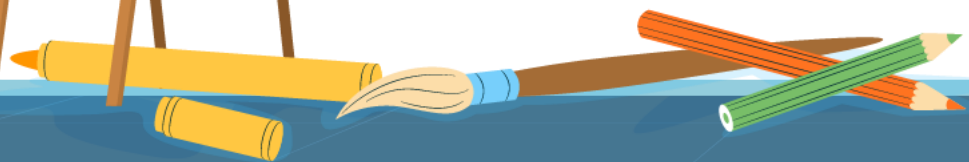

ถ้ารูปเรขาคณิตสามมิตินั้น สามารถแบ่งเป็นทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก
เพื่อการคิดคำนวณได้ จากนั้นหาปริมาตรหรือความจุของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากแต่ละ
ส่วนแล้วนำมาบวกกัน

หรือถ้ารูปเรขาคณิตสามมิตินั้นสามารถเติมทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากให้เป็นทรงสี่เหลี่ยม
มุมฉากใหญ่เพื่อการคิดคำนวณได้ จากนั้นหาปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากใหญ่
และปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม แล้วนำปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉาก
ใหญ่ลบด้วยปริมาตรของทรงสี่เหลี่ยมมุมฉากที่เติม

แบบฝึกหัด

7.12

บทเรียนครั้งต่อไป

สนุกกับ แผนภูมิแท่ง

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

1. ใบกิจกรรม 8.1
2. แบบฝึกหัด 8.1

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

